

Tule Eesti Vabariigi 105. aastapäeva pidulikule lipuheiskamisele Harku vallamaja lipuplatsile
24. veebruaril kell 7.50 Harku vallavalitsus

Tiraaž: 7349

NELJAPÄEV, 23. veebruar 2023

www.harku.ee HarkuVald

Harku Valla Teataja

HARKU VALLA AMETLIK TASUTA HÄÄLEKANDJA. ILMUB KAKS KORDA KUUS.

Mõtteid
Harku valla
noortelt
loe lk 4

Noor kaitseliitlane: soovin, et meil oleks kordaminemisi, ambitsiooni ja ühtsust. Perena. Rahvana. Eestina

24. veebruaril tähistame Eesti vabariigi 105. aastapäeva. 24. veebruaril möödub aga ka täpselt aasta päevast, mil algas Venemaa täiemahuline sõjaline sissetung Ukrainasse.

MERIKE PINN
kommunikatsioonispetsialist

See on pea peale pööranud kogu senise arusaama Euroopa julgeolekust ja pannud eestlased põhjalikult mõtlema kodumaa kaitsmisele ning suurendanud nende soovi astuda kaitseliitu.

Eesti sünnipäeva eel ajasime kahe noore kaitseliitlasega pisut juttu. Küsimustele vastasid Harku rannikukaitse üksikkompanii liikmed **Luisa Viisileht** (19) ja **Kaur** (20).

Palun rääkige natuke endast.

Luisa Olen kogu elu elanud Harku vallas. Praegu veel koos vanematega väikses Vaila külas Väana jõe kaldal. Isapoolse suguvõsa juured on siin ümbruskonnas juba mitu sajandit olnud. Lõpetasin Väana mõisakooli 2016. aastal ja selle kõrvalt õppisin Tabasalu muusikakoolis trompetit. Laulmist, tantsimist ja näitlemist olen õppinud veel Hanna-Liina Vösa muusikalikoolis.

Pärast põhikooli olin õpilasvahetus-aastal Itaalias, kus õppisin arhitektuuri suunaga klassis. Arhitektuuripisik on minus aegamisi kasvanud. Seda on mõjutanud isa inseneriteadmised ja huvi nii kunsti kui ka tehnika vastu. Eelmisel kevadel läbisin EKA eelakadeemia arhitektuuri ja sisearhitektuuri alal ja sel õppeaastal võtsin koolis valikainena ruumilise projekteerimise. Kevadel lõpetan Gustav Adolphi gümnaasiumi.

Kaur Olen Tallinna ülikooli rekreatsioonikorralduse eriala üliõpilane. Kooli kõrvalt töötan reisisaatjana ja korraldan paintball'i ja teisi lahingmänge. Väiksesa soovisin saada Ämblikmeheks. Kui sain aru, et see pole võimalik, hakkasin püüdlema kaitsevälase/sõduri poole, olles suure tõenäosusega mõjutatud filmidest ja arvutimängudest.

Miks astusite kaitseliitu?

Luisa Olen 13 aastat olnud Eesti Skautide Ühingu lipukonna Okaskannel aktiivne liige, mistõttu tunnen end eri maastikel kui kodus, eriti metsas. Täna Monika Ojalat meie vallast, kes on skaudijuhina minu mentor olnud.

Kaitseliitu astusin soovi ja tahtega, et peale metsas hakkama saamise õppida ka militaarset poolt ja oma riigi kaitsmist. Suvel lähen 11 kuuks ajateenistusse ja kaitseliidus tegutsemine on selleks hea ettevalmistus.

Olen osalenud Harju maleva korraldatud sõdurioskuste kursuse kahel etapil ja muudel Harku rannikukaitse üksikkompanii õppustel. Kaitseliidu tegevused on andnud mulle enesekindlust, motiveeritust ja kindla sihi silme ette.

Üks põhjus kaitseliitu astumisel oli innustus sõpradelt, kes kuuluvad Tallinna malevasse.

Üle saja aasta tagasi võitlesid Eesti eest Vabadussõjas minu emapoolne vanavanaisa ja vanavanaonu, kes 27-aastasena langes.

Kaur Kindlasti olid liitumise põhjused ägedad õppused ja riigikaitse tahe, aga aja möödudes on liikmeks olemise põhjus liikunud soovile osata kaitsta oma kodu, lähedasi ja riiki.

Kaitseliitu kuulumine on andnud väärtusliku väljaõppe ja teadmised, mida kasutada ka tavaelus. Loodan, et tänu kaitseliidule saan

edaspidigi uusi teadmisi. Harku rannikukaitse üksikkompaniisse astusin tänu ühele peretuttavale, seega oli mul kaitseliiduga liitudes mõni tuttav ees.

Kas koolides peaks olema riigikaitseõpetus kohustuslik?

Luisa Gustav Adolphi gümnaasiumis on riigikaitse nädalane intensiivõpe igale gümnaasiumi noorele kohustuslik. Arvan, et kõigis koolides võiks see samamoodi olla, sest iga Eesti kodanik peaks mõistma, mida riigikaitse endas hõlmab ja tal peaks olema teadmisi, et vajaduse korral oma riigi eest seista.

Kaur Sellele küsimusele on keeruline vastata, sest igal asjal on plussid ja miinused. Omandatavad teadmised just ellujäämise poolest tulevad elus ikkagi kasuks. Samas kellelegi midagi peale sundida pole parim lahendus, sest see võib tekitada ükskõiksust või vastumeelsust riigikaitsega seotud teemade vastu.

Mis on teie arvates praegu kõige suurem probleem noorte hulgas? Kuidas sellest jagu saada?

Luisa Noorte hulgas on väga palju vaimse tervise probleeme, mis tekitavad stressist, elukorralduse ja suhete kõikumisest või näiteks meedia tõttu aju ülestimuleerimisest. Usun, et hobidega tegelemine või mõne uue tegevusega alustamine aitab vaimse tasakaalu leidmisele kaasa. Samuti võiks päevas võtta hetki, et keskenduda korraga ainult ühele asjale: lugeda raamatut, jalutada, joonistada vms. Seda kõike ilma ekraanita. Nii saab rutiinist mõneks ajaks eemalduda.

Kaur Kõige suurem probleem on mugavus, mille tekitajaid on palju. Neist sagedasem nutiseadmed, aga samuti telekas, arvutid ja kõik, mis laseb inimesel mugavustsoonis olla ja seda peamiselt istumise vormis. Paljud asjad on aga lahendatavad,

kui mugavustsoonist välja astuda. Kõige lihtsam viis on püsti tõusta ja liikuda.

Osalen praegu sõdurioskuste kursusel. Meil on tähelepanu hajumise ja liigse mugavuse tekkimise vastu hea abivahend – spordikell. Kindla aja tagant tõuseme tunnis laudade tagant püsti ja teeme harjutusi, näiteks kükke, kätekõverdusi, puusatõsteid vms, et saada tagasi fookusesse ja oleks energiat järgmistele teemadele keskenduda. Aga see näide on väga koolipõhine.

Kooliväliselt on olukord raskem ja palju rohkem noore enda kätes. Kui integreerida noortele näiteks coaching programm ehk noorel on keegi, kellega ta iga nädal kindla aja tagant suhtleb, paneb kirja eesmärgid ja aitab luua perspektiivi, siis võib-olla oleks mugavustsoonist lihtsam välja murda.

Kui rahul olete eluga Eestis? Mis oleks esimene asi, mida Eestis muudaksite, kui see teie teha oleks?

Luisa Võrreldes mõne teise Ida-Euroopa riigiga on elukvaliteet Eestis parem ja püüdleme aina enam Põhjamaadele omase elukorralduse poole. Meie riigi ajaloost tingituna võtab sinna tasemele jõudmine rohkem aega, kui sooviksime. Eestis pakuvad mulle rõõmu heal tasemel haridus- ja kultuurielu, vähene korruptsioon ja kogemuste pagasi suurendamise võimalus.

Tulevase arhitektina töötaksin eelisjärjekorras meie ümber oleva ruumi arendamisega. Näiteks linna-, valla- ja külakeskused võiksid olla inimesi ühendavad hoonesüsteemi kaudu, kus eri funktsioonidega majad asuvad lähedastiku ning loovad loogiliselt toimiva öhkkonna. Lisaks peab suurendama kaunilt kujundatud rohealade osakaalu linnakeskkonnas, täites

väiksemadki ebavajalikud asfaldialad puude ja põõsastega.

Riigijuhid ja valitsus võiksid otsuseid tehes rohkem usaldada oma ala eksperte ja teadlasi. Samuti peaks juhtivates organites olema tagatud sooline võrdsus.

Kaur Enda eluga Eestis olen rahul küll. Kindlasti on kohti, mida parandada ja ümber teha, aga üldpildis on asjad siiski pigem positiivsed. Mets on see osa Eestist, mis enim rõõmu valmistab. Olles näinud maailma eri otsi, siis mets on ikkagi see, mis tagasi kutsub.

Milline võiks olla elu Eestis 5, 10 ja 30 aasta pärast?

Luisa Kümne aasta pärast soovib 29-aastane Luisa elada täisväärtuslikus kestliku majandustalitusega säästlikke energiaallikaid kasutavas vabas Eestis, kus linnaruum on stabiilne, häid mõtteid soosiv ja igale liiklejale ohutu.

Kaur Senikaua, kuni õpime enda ja teiste vigadest ning pürgime paremuse poole panustades aina enam ja enam, on elu Eestis hea viie aasta pärast ja ka 30 aasta pärast. Tulevikku ennustada pole võimalik ja et areng on nii kiire, siis suure tõenäosusega on peatselt sellised asjad võimalikud, millest me unistada ei oskagi.

Mida soovite Eestile ja lähedastele Eesti vabariigi aastapäevaks?

Luisa Soovin, et Eesti vabadus püsiks igavesti ja kaasmaalased mõistaksid, et vabadus pole midagi iseenesestmõistetavat. 24. veebruaril võiks mõelda selle päeva tähendusest ukrainlastele, kes on täpselt aasta võidelnud nii meie kui ka kogu Euroopa eest.

Head Eesti vabariigi 105. aastapäeva!

Kaur Soovin, et meil oleks kordaminemisi, ambitsiooni ja ühtsust. Perena. Rahvana. Eestina.

Head sünnipäeva, armas Eesti!

KATRIN KRAUSE
vallavanem

Eesti vabariik kuulutati 1918. aasta 23. veebruari õhtul välja Pärnus, kui Endla teatri rõdult loeti rahvale ette "Eesti iseseisvuse manifest". 24. veebruaril 105 aastat tagasi avaldati Tallinnas "Manifest kõigile Eestimaa rahvastele", milles kuulutati välja sõltumatu ja demokraatlik Eesti vabariik. Samal päeval toimus Pärnus riigi kaitseväärimise paraad.

Selleks ajaks, kui Eesti riik 1918. aastal sündis, olid meie maal juba üle poole sajandi tegutsenud talupoegade maaomavalitsused. Need haldusüksused olid noore riigi hakkama saamisest asendamatud. Teiste hulgas toimetab tubli Harku vald, mis alustas samuti tegevust juba 1866. aastal (algul Harku-Hüüru vallana). Seega võime uhked olla, et ka meie vald ja selle tollaegsed juhid aitasid kaasa Eesti riigi arengule juba enam kui 100 aastat tagasi.

Meie riigi põhiseaduse esimene paragrahv ütleb: "Eesti iseseisvus ja sõltumatus on aegumatu ja võõrandamatu."

Veidi enam kui aasta tagasi tundusid need sõnad nii iseenesestmõistetavana. Täna on aga riiklus, iseseisvus ja vabadus saanud sootuks sügavama ja olulisema tähenduse, sest oleme lähedalt näinud, kui habras see kõik olla võib.

Meie lapsed on kasvanud Eestis, kus sõda on mängitud ainult ekraanide taga. Meie põlvkond mäletab esimade lugusid sellest, kuidas pojad läksid kaitsma oma kodumaad, tulles mitte kunagi tagasi või sellest, kuidas tuli tulla võõras mees, käskis kiirelt asjad pakkida ja minna. Minna nii, et tagasiteed ei ole.

Eesti rahva mälu ja mäletamises on alati olnud võõrvõimu agressioon. Täna me tunneme rõõmu tõusta hommikul vabas Eestis. See on kodumaa, mille eest on meie enda pojad võidelnud ja elu andnud. Täna me näeme, kuidas Ukraina on suure südamega juba aasta võidelnud oma kodumaa ja vabaduse eest. Me ei tohi väsida toetamast nii oma mõtetes kui ka tegudes Ukrainat, kes seisab oma rahva eluga Euroopa põhiväärtuste eest ja ka meie eest...

Me peame vastu seisma uutele väljakutsetele ja paraku ka ohtudele. Möödunud aasta oli läbimurdeaasta, mis näitas, et me suudame kohaneda ja vastavalt ka tegutseda. Tahame ühiselt hoolitseda oma riigi hea käekäigu ja sõltumatuse eest, aga ka meie sõprade eest, kes seda vajavad.

Niiis tuleb meil kõigil nõudlikul pilgul selgust luua, mida saaksime senisest veel enam oma riigi ja rahva jaoks teha. Unustama ei peaks ka seda, et aidates teisi aitame iseennast. Oleme lihtsalt väga väikese rahvaga väga väike riik, kus kõik peavad üksteist hoidma.

Meil kõigil lasub kohustus Eesti elu edasi viia. Soovin selleks meie tahet, meelekindlust ja koostöövalmidust. Head 105. aastapäeva, armas Eesti!

105 aastat tagasi avaldatud dokument. / Foto: repro postkaardist

MERIKE PINN

kommunikatsioonispetsialist

• Harku vallavalitsuses on alustatud protsessiga, et luua parimast teadmisesest lähtuv alusmaterjal hariduse III kooliastme (progümnaasiumi ehk 7.–9. klasside) arendamiseks.

• Alanud on koostöö Tallinna ülikooliga, mille käigus kogutakse teaduspõhist informatsiooni, milliste aspektidega peab arvestama keskkonna, õpetajate õppekava kontekstis.

• Eesmärk on kaaluda alternatiive ja lõppeesmärk on jõuda kolmanda kooliastme haridusvõrgu lahendamise: lapsevanemate rahulolu kasvaks, mille tulemusena 7.–9. klassides koduvallas õppijate osakaal tõuseks 80%-ni ja tagatud oleks põhikooli õpilaste edasiõppimine.

Gal Harku valla lapsel on õigus saada parim haridus, et elus hästi hakkama saada. Planeerimisel on Tiskre hariduslinnak, mille maksumus paneb lähiaastatel proovile valla finantsvõime. Seetõttu on väga oluline, et praeguste otsuste tegemisel oleme koolivõrgu planeerimisel võtnud arvesse kõiki aspekte, sest "parandamise" võimalust ei pruugi lähiajal tulla," sõnas Harku valla abivallavanem Robert Lippin.

Analüüsi käigus vaadatakse kõiki võimalikke III kooliastme lahendamise mudeleid. Meie valla olemasolevat haridusvõrku ja taristut arvestades teostatavad mudelid on aratoodud allpool olevas mudelite tabelis.

Valiku alus on uuring

Kolmas kooliaste (7.–9. klass) on keeruline mitmes mõttes: murdeiga, järjest rohkem sügavuti minev ainepõhine õpe, 6. kl järel toimunud koolikeskkonna muutus ja samas ees ootav kohustusliku koolihariduse lõpp. Kuidas kõige paremini toetada Harku valla noori? Millised on õppetööd soodustavad aspektid ja millised ohukohad, mida arvestada koolikeskkonna kujundamisel. Abivallavanem lisas, et otsuste tegemisel on oluline, et tugine ka korrektsetele ja põhjalikele uuringutele, kus lähtutakse prognoosimisel muu hulgas demograafilisest arengust, planeeringutest ja väljastatud ehituslubadest. "Uuringute alusel hindame vajadust koo-

Kuidas arendada Harku vallas kolmandat kooliastet ehk koolikorraldust 7.–9. klassis?

Harjumaa Omavalitsuspäeva töögrupi koosseis ja koostöölepingu sõlmimise arutelu. Vasakult: MTÜ Polis president ja TLÜ õppejõud Sulev Lääne, TLÜ teadusprorektor Katrin Niglas, TLÜ ühiskonnateaduste instituudi direktor Indrek Grauberg, TLÜ haridusteaduste instituudi direktor Tiia Õun, TLÜ ühiskonnateaduste instituudi lektor Aare Kruuser, TLÜ ühiskonnateaduste instituudi projekti assistent Tõnu Idnurm. / Foto: Merike Pinn

likohtade järele nii lühemas kui ka pikemas perspektiivis. Koolivõrgu arendamisel on oluline luua lastele valikuvõimalus erinevate koolide vahel, aga samas ei saa unustada piirkondlikku rahvastikuprognosi ja haridusökonoomika põhimõtteid," selgitas Lippin. Analüüsitud materjal sisaldas arvulisi näitajaid ja fakte (üks või mitu direktorit, paralleelide arv ja õpetajate täiskohormus korrelatsioonid õpetajate leidmise lihtsusega, võimalus panna koolibussid hiljem väljuma, maksumused jms). Samuti püütakse analüüsi käigus koondada kokku nii valla kui ka Eesti koolijuhitide praktikast tulnud kogemused ja teaduslik hinnang õppijate heaolu arvestavatele aspektidele.

Kui arvude keeles väljenduda, siis mudeli puhul, kus vallas on mitu 1.–9.-klassilist kooli, oleks prognoositud ühe kooli õpilaste arv 470–900. Progümnaasiumi õpilaste arv jääks 590–900 vahele ja mitme õppekoha puhul jaotuks nad eri koolimajadesse laiali.

Oluline mõjutegur

III kooliastme arendamise analüüsimisel on oluline arvestada ka rahvastikuprognosi. Kõige suurema elanike arvu ja kasvuga piirkond vallas on Tabasalu, kus aasta alguse seisuga on 3935 elanikku. Tiskres elab 2265, Murastes 1973, Väana-Jõesuu 1339 ja Suurupis 1315 inimest (Muraste, Väana-

Jõesuu, Suurupi piirkond kokku 4627)

Harku vallavanem Katrin Krause nentis, et 2022. aasta aprillis kehtestatud detailplaneeringute elamuühikute realiseerituse põhjalik analüüs näitab, et suurim võimalik kasvupiirkond on Tiskre – 436 realiseerimata elamuühikut. See tähendab, et vastavalt kehtestatud detailplaneeringute realiseerumisele peaks Tiskre piirkonnas lähiaastatel lisanduma 1772 elanikku. Tabasalus on praeguseks suuremad arendused ellu viidud ja edasist kiiret kasvu ei ole ette näha.

Töö võtab aega

Hariduse III kooliastme arendamisega alustas vallavalitsus jaanuaris. Abivallavanem sõnas, et ettevõtetud töö on põhjalik ja võtab aega. Ta lisas, et kui vaja, korrigeeritakse viimases etapis valla üldist arengukava ja ka valla hariduse arengukava. "Kindlasti saavad enne volikogu otsuste tegemist anda oma sisendi nii õpilased, lapsevanemad kui ka kogukondade esindajad," lubas ta.

Uuringust

Möödunud aasta detsembris tehtud Harku valla elanike rahulolu-uuringus küsiti, milline on lastevanemate rahulolu valla haridusasutustega.

Uuringust selgus, et esmajärjekorras vajab elanike hinnangul tähelepanu valla hariduselu korraldus. 29% küsit-

Vald teeb koostööd hariduse arendamiseks

Harku vallavalitsus alustas aasta algul koostööprojektiga Harjumaa Omavalitsuspäeva raames, mis on seotud samuti meie valla haridusvõrgu korraldamisega ja milles fookuses on õpetaja.

Harjumaa III Omavalitsuspäev toimub 20. oktoobril Harku vallas, mis keskendub just haridusele. Päeva teema on "Paindlikud lahendused hariduses – võtmeks õpetaja ja haridusvõrk".

Vald on seadnud hariduse arendamise üheks prioriteediks kaasates spetsialiste ja eri organisatsioone. Jaanuarikuus sõlmis vald Tallinna ülikooliga koostöökokkulepete, mille eesmärk on ülikooli ja valla koostöö arendamine õppe-, teadus- ja arendustegevuse valdkonnas. Parima tulemuse saavutamiseks kaasatakse nii haridus- ja teadusministeerium, Eesti haridustöötajate liit, Harjumaa koolijuhitute ühendus, Harjumaa omavalitsuste liit kui ka teised organisatsioonid, kes seisavad hea meie hariduse arendamise eest.

"Kogu töö tulemuseks on ühine deklaratsioon, kus omavalitsused koostöös riigiga saavad tulevikus leida ühiseid teadmispõhiseid lahendusi hariduse paremaks ja läbimõeldud korralduseks. Loodan sellest koostööst meie vallale head tulemust ning uusi võimalusi ja lahendusi kohaliku hariduselu korraldamisel," sõnas Harku vallavanem Katrin Krause.

tutest tõi esile, et esmatähtis on valla hariduselu, koolide areng ja lasteaiakohtade loomine. Teise kõige olulisema teemana tõid uuringus osalenud esile, et panustada tuleb ühistranspordi arendusse – 23% küsitluteest. Kolmandana vajab kõige enam tähelepanu keskkonna hoidmine, matkaradade loomine ja korrashoid – seda pidas väga oluliseks samuti 23% vastajaid.

Rahuloluküsitlus andis indikatsiooni, et III kooliastme kooli asukohana nähakse hetkeseisuga kõige enam Tabasalu, kuid tugevalt on pildil potentsiaalsete asukohtadena ka Muraste ja Tiskre.

MUDELID				
Üks kuni kolm üheksaklassilist kooli (võimalikud asukohad Tabasalu, Muraste, Tiskre).	Üks üheksaklassiline kool tegutsemas ühes asukohas (näiteks Tabasalus).	Üks üheksaklassiline kool tegutsemas mitmes asukohas (näiteks Tabasalus ja Merikülas).	Üks eraldi III kooliastme kool tegutsemas ühes asukohas (näiteks Tabasalus või Tiskres).	Üks eraldi III kooliastme kool tegutsemas mitmes asukohas (näiteks Tabasalus ja Merikülas).

Kallaste tn 12, Tabasalu

HARKU VALLAMAJA ON AVATUD:

E	T	K	N	R
8.00–18.00	8.00–16.00	8.00–16.00	8.00–18.00	8.00–14.30
* 14.00–18.00			* 9.00–12.30	

* Ametnike vastuvõtuajad. Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega teenistujate telefoni ja e-kirja teel.

VÄLJAANDJA
Harku Vallavalitsus
Kallaste tn 12, Tabasalu 76901,
Harju maakond
tel 600 3848, faks 600 3854
www.harku.ee

TOIMETUS

Tel 5556 5434, e-post vallaleht@harku.ee
Vastutav toimetaja Merike Pinn, tel 505 4894,
e-post merike.pinn@harku.ee
Küljendaja Nigel Treimann

REKLAAM JA MÜÜK

tel 5556 5434
e-post vallaleht@harku.ee

TRÜKK

AS Printall

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal neljapäeval. Harku Valla Teataja kanne toimub kahe tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt ilmumiseelse nädala esmaspäevaks. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastööd lühendada ja redigeerida. Vallalehes avaldamiseks saadetud reklaamidele toimetuse keelekorrektuuri ei teosta. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite/uudiste/kajastuste refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal.

Liikumisaasta aväiritus pakkus tegutsemislusti nii suurtele kui ka väikestele. / Fotod: Erik Riikoja

11. veebruaril sai Tabasalu keskuse pargis tehtud algus ja avapauk Harku valla liikumisaastale.

INGRID NOVIKOVA

Tänu taevakuulide avaneamisele ja lumestajule mahtus liikumisaasta aväirituse kavasse ka miniskulptuuride meisterdamine ning lapsed said sellega kenasti hakkama: eesmärk oli ehitada kõige pikem lumememm.

Päevale lisasid elevust elavad skulptuurid, kes rahva hulgas ringi sagisid. Võimatu oli neid mitte märgata! Paljud külalised tegid koos skulptuuridega mälestuseks pilti ja neid jagas ka kelgumäele lapsi lõbustama.

Päeva üllatusineja Artistic Flow Studio tulesõu oli tööpoolest lummas. Rahvas jälgis tulemeistrite iga liigutust ja tulesähvakaid. Tulekettidega tulid lõõmavate kostüümidega etendus hoidis kõik vaatajad algusest lõpuni paigal. Oli,

Liikumisaasta algas tulesõu, lumememmevõistluse ja Eesti Suurima Südamega droonifotoga

mida imetleda ja jäädvustada. Publik tänas esinejaid sooja aplausiga.

Eesti suurim süda

Just sel ajal, kui oli kavas krudiseval lumeväljal Eesti Suurima Südamega fotole koguneda, tuli välja päike ja taevaskõrgel meepilt kõrgel taevaskõrgel drooni abil kinni püütud ning lähiajal on see teiste üle Eesti aktsioonis osalevate linnade ja alevike piltide kõrval näha.

Päevajuht korraldas meelelahutuslikku tegevust nii täiskasvanutele kui ka lastele. Avatud oli Tabasalu taluturg, kus sai osta head kodust suitsuliha,

õunamahla, kartulit, hoidiseid ja kohapeal küpsetatud suusulavaid minipannkoogikesi.

Aitäh toetajatele!

Lumememmevõistluse võitjatele – nii parimale tüdrukule kui ka poisile – oli auhinna väljapannud JK Tabasalu. Auhind koosnes esindusnaiskonnaga ja -meeskonnaga autogrammidega pallist, tassist ja mobiilitaskust.

Lapsi oli rõõmustama tulnud Selveri tibu, kes jagas korraldaja pakutud tasuta sooja tee kõrvale kommi.

Sponsoritelt oli hulgaliselt auhindu. Peaaühinnad aktiivsematele panustajatele panid

välja Tabasalu keskus, Selver, Kati Koortekool, Pitsastudio, Tabasalu jalgpalliklubi.

Harku vald jagas tänutäheks helkur-käepaelu, parkimiskelli ja piknikutekke.

Liikumisaasta jätkub. Kohutume õues!

Jaga oma lugu!

Head Harku valla elanikud, jagage oma liikumislugu ja andke soovitusi, kuhu sportima ja liikuma minna. Ootame nii fotosid kui ka tekste e-adressile vallaleht@harku.ee.

Tule Sõrve loodava kaitseala loodusretkele!

Retk toimub pühapäeval, 26. veebruaril algusega kell 11 Sõrve ja Vatsla metsas. Üritus on tasuta.

HEINART PUHKIM

ajaloolane

Tähistame liikumisaastat ja Eesti vabariigi 105. sünnipäeva Sõrve loodava kaitseala loodusretkega pühapäeval, 26. veebruaril.

Retkele kogunemine kell 11 Tabasalu–Harku maanteel E-Betoonemendi juures Tammi teel Harku karjääri suunal.

Retkel tutvume karjääri praeguse killustikutootmisega, mis eeldatavasti lähemal kümnendil tooraine lõppemisega otsa saab. Ammendunud Harku paekivikarjääri edasise kasutuse ehk rekultiveerimise võimalikke projekte tutvustab kaevandajate esindaja. Kuna see ammenduv kaevandusala asub Tabasalu–Harku–Harku-

Matka teekond.

järve piirkonna keskel, pakub see meile kõigile, aga eelkõige nende elurajoonide inimestele suurt huvi.

Umbes 5,5 kilomeetri pikkune loodusretk toimub maa- ja veekogude võimalikul uurimis- ja uuel kaevandusala, Rannamõisa 1 ja Rannamõisa 2 ehk Sõrve ja Vatsla metsas. Loomulikult ei soovi me sinna uut kaevandust, aga oma silm on kuningas. Retkel jagavad selgi-

tusi loodusemehed Uudo Timm ja Val Rajasaar.

Vaatame üle sealsed parandkultuuri objektid, kindlusraudtee ja selle Sõrve veetorn-elamu ning Esimese maailmasõja aegse Vatsla suurtükipatarei positsioonid ja inimtekkelised müstilised metsajärved jt. Selgitusi jagab ajaloolane Heinart Puhkim.

Kogupereretkele paneb meeoloka punkti Põlma oja

kaldal peetav metsapiknik. Toidupoolise eest kannab hoolt ja peakoka ülesandeid väidab Kristo Pals, legendaarse kohaliku Riigikaitse Rügement MTÜ juht.

Loodusretk on osalejatele tasuta ja kestab umbes kolm tundi. Võimaluse korral andke palun tulekust teada registreerides end lingil <https://forms.gle/BhdKgpt1gzkocf7f6>.

Olete oodatud kogu perega!

Keskonnaiühenduste üleskutse peaminister Kaja Kallasele ja valitsusele: teeme Sõrve looduskaitseala ära!

Keskonnaiühendused, kohalikud seltsid ja kogukonnad saatsid peaminister Kaja Kallasele (RE) ja valitsusele üleskutse moodustada Tallinna ümbruse metsade kaitseks Sõrve looduskaitseala.

Oleme juba aastaid osalenud Sõrve looduskaitseala loomise ettevalmistamisel ja pöördume nüüd valitsuse poole üleskutsega kehtestada Tallinna ümbruse metsade kaitseks riiklik looduskaitseala. Tegemist on ühe enim läbiuuritud loodusala Eestimaal: 2300 hektari suurune senini väga hästi säilinud mitmekesine metsamassiiv on oluline osa Tallinna ümbrusest rohevõrgustikust.

Loodus pakub siin nii Harju maakonna kui ka Tallinna inimestele palju võimalusi puhkamiseks, seene- ja marjaretkedeks, loodushariduseks, virgestuseks jm loodusega seotud harivateks harrastusteks. Praegu on kaitseala kehtestamise asemel alternatiiv samasse piirkonda uute kaevanduste rajamine, mis tükeldaks toimiva rohevõrgustiku ja hävitaks elurikkuse. Vajalikud uuringud, avalikustamine ja avalikud arutelud kaitseala moodustamiseks on toimunud juba ligi kaks aastat tagasi ning eelnõu on valitsusele esitatud. Puudu on vaid valitsuse kehtestamisotsus, et meie roheline pealinn ei jääks oasiks keset kõrbe.

Loodame, et valitsusel jätkub jõudu ühiskonnale ja keskkonnale olulise küsimuse otsustamiseks veel enne riigikogu valimisi. Teeme selle kaitseala lõpuks ära!

Pöördumine täismahus

Pärast põhjalikke uuringuid ja arutelusid on keskkonnaministeerium ette valmistanud dokumentatsiooni Sõrve riikliku looduskaitseala loomiseks Muraste, Vääna ja Sõrve ümbruse looduse kaitseks. Siinsel pealinnal ümbritseval viimasel terviklikul rohealal on esindatud pea kõik Eesti metsatüübid, vanimate siinsete metsade vanus küündib 150 aastani. Ala on elupaik üle sajale ohustatud taime- ja loomaliigile, sealhulgas 24 kaitsealusele linnuliigile. Sõrve on oluline rohekoridor ja tuumala ka pea kõigile meie suurimetajatele. Liikide koguarv – üle 800 liigi – näitab väga suurt elurikkust. Meie looduse sadu pärleid sisaldav ala omab olulist loodushariduslikku väärtust nii Harku ja Saue valla kui ka Tallinna koolide jaoks. See on viimane terviklik ja hästi säilinud ning hoitud metsalaam pealinnal külje all.

Piirkonnas, kus elab ligi pool Eesti elanikkonnast, on see loodusmassiiv suurepärase looduse tundma õppimise paik. Sama oluline on see veel säilinud terviklik metsavöödi Tallinna linnas „kopsude“ ja linnarahva puhkealana ning seene- ja marjamaana, aga ka kliimamuutuse tasandajana. Praegu on looduskaitseala alternatiiv uute kaevandusala rajamine, mis lõhkuks viimase suure rohevöödi lõplikult. Vaid valdade üldplaneeringutest ei piisa selle väärtusliku paiga hoidmiseks. Loodus vajab tagatist riikliku kaitsealana. Sellise hulga elurikkuse säilimine Tallinnas, Euroopa rohepealinnas ümber on meie kõigi ühine ja ka seadustega seatud riiklik vastutus.

Teeme koos valitsusega Sõrve looduskaitseala ära! Ümbritsevate valdade elanikud ja kogukonnad ning kodanikuühendused, tallinlased, kõik Eesti looduskaitsejad tänavad teid.

Pöördumisega on liitunud 46 organisatsiooni: Katrin Krause, vallavanem, Harku vallavalitsus; Urmas Tartes, esimees, Eesti teaduste akadeemia looduskaitsekomisjon; Kaleb Sepp, juhatuse esimehe kt, Eesti looduskaitse selts; Oliver Kalda, esimees, Eesti terioloogia selts; Dagmar Hoder, juhatuse liige, Eesti Keskonnahariduse Ühing; Tarmo Tüür, juhatuse esimees, SA Eestimaa Looduse Fond; Jaak-Albert Metsoja, juhatuse esimees, Eesti Pärandkoosluste Kaitse Ühing; Aveliina Helm, juhatuse liige, Eesti Pärandkoosluste Kaitse Ühing; Hannes Palang, president, Eesti Geograafia Selts; Aivar Ruukel, juhatuse liige, Eesti Loodusturismi Ühing; Tarmo Treimann, tegevjuht ja juhatuse liige, SA Keskkonnatõlgimise Keskus; Kaarel Vohandu, juhatuse liige, MTÜ Eesti Ornitoloogiaühing; Madis Vasser, juhatuse liige, MTÜ Eesti Roheline Liikumine; Lennart Lennuk, asepresident, Eesti looduseuurijate selts Jüri Kaljundi, juhatuse liige, SA Koosloodus; Pelle Nuggis, juhatuse liige, Studio Viridis Loodusharidus; Arne Timm, juhatuse liige, MTÜ Loodusring Jaan Riis, juhatuse liige, Looduse omnibuss; Karl Joosep Põldsepp, president, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering; Ojar Kristal, juhatuse liige, Eesti üliõpilaste keskkonnakaitse ühing Sorex; Arne Tuule, juhatuse liige, Kotkaklubi Gennadi Skromnov, juhatuse liige, Looduskalender; Janika Ruusmaa, juhatuse liige, Tartu Keskkonnahariduse Keskus; Külli Jacobson, juhatuse liige, Tänu Loodusele MTÜ; Kaleb Laast, juhatuse esimees, Keila Jahiselts Lada Mehikas, juhatuse liige, Nõmme Loodusmaja; Gea Järvela, juhatuse esimees, Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA; Ivo Lukk, juhatuse liige, Alasniidu Selts; Annely Ruusmann, juhatuse liige, Vääna Selts MTÜ; Ain Lillepalu, juhatuse esimees, Vääna-Jõesuu külaselts MTÜ; Madis Liiväär, juhatuse esimees, Ääsmäe jahiselts; Kadi Alatalu, juhatuse liige, Nõmme Tee Selts; Sandra Urvak, juhatuse liige, Niilusoo MTÜ; Avo Sipelgas, juhatuse liige, Rannamõisa Külaselts; Kristiina Adamson, juhatuse liige, Suurupi MTÜ; Eve Tobias, juhatuse liige, Vääna-Jõesuu Külaselts Kaire Jakobson, juhatuse liige, Sütiste Metsa Selts; Ahto Oja, külavanim, Ääsmäe Külakogu; Riina Georg, volitatud esindaja, MTÜ Roheline Pärnumaa; Val Rajasaar, juhatuse liige, Muraste Looduskool; Kaido Taberland, juhatuse liige, Tabasalu Looduspark; Kaleb Kõnsa, juhatuse liige, Rannamõisa Laevaselts; Krista Kanniste, juhatuse liige, Tõlinõmme Looduselts; Hillar Kukk, juhatuse liige, Vääna Jahiselts; Marit Meierau, juhatuse liige, Tuula Tutulus; Kairi Niinepuu-Mark, juhatuse liige, Lohusalu Poolsaare Looduselts; Urmas Kohver, juhatuse liige, MTÜ Vanamõisa Küla

26 Tule loodava
02 Sõrve kaitseala
loodusretkele!

NOORED

Eestile on ikka olnud omane noorte kaasamine ja noortega arvestamine.

ULVI PÖLLU

Harku vallavalitsuse konsultant

Nii oli see Vabadussõja ajal, kui koolinoored ja üliõpilased olid oma vaprusena eeskujuks vanemale põlvkonnale. Meie esimene haridusminister, Johannes Kartau, ei peletanud asuda sellele vastutusrikkale kohale olles ise alles üliõpilane. Nii oli see ka taasiseseisvunud Eestis, kus riigile olulised otsused said vastu võetud väga noorte poliitikutega poolt.

Veebruarikuu alguses kohutusi Tabasalu gümnaasiumi 11. klassis õppiva nelja noore inimesega: Oskar Hein, Rico Praks, Triin Teneli Tammik, Kaisa Koger, et Eesti vabariigi 105. aastapäeva eel kuulata noorte arvamusi ja mõtteid Eesti riigist, Harku vallast ja elust-olust laiemalt.

Alustuseks soovisin teada, kas praegusel ajal on noor olla keeruline. Kaisa oli esimene julge sel teemal arutlema. Tema arvates on paratamatu, et vahel ei mõisteta noori, aga eks nii on kõigiga, mitte ainult noortega. Samas on ta veendunud, et noortel on nii palju vabadusi ja neil on päris suur hää, mida ka kuulda võetakse. Tabasalu gümnaasiumis on antud neile erilised võimalused isetegemiseks ja -olemiseks. Õpetajad kohtlevad noori kui täiskasvanuid, kui isiksusi. Hea on ka see, et neid ei võeta kui mingit abstraktset gruppi või klassi, vaid arvestatakse igaüheda eraldi, sest kõik on ju erinevad – oma iseloomu, arusaamade, töekspidamistega. Triin lisab positiivse asjaoluna, et vähemalt nende koolis on õppimine hästi personaalne ja õpetajad annavad igakülgselt tagasisidet. Ricole meeldib väga klassi jagamine kaheks mentorgrupiks, kus mõlemal grupil on oma mentorõpetaja.

“Oluline on ennast leida ja mitte ära kaduda.” Mõtteid Harku valla noortelt

Noorte endi valitud paik foto tegemiseks. / Foto: Ulvi Põllu

ja. Oskar ja Kaisa täiendavad omalt poolt, et nende mentorid on pigem suunajad, mitte need, kes ütlevad, kuidas peab või kuidas ei tohi.

Kuidas valida see õige?

Nii nagu kõigil, on ka noortel oma probleemid ja raskused, millega toime tulla. Triinu jaoks on olulisel kohal ja teinekord raskust tekitav motivatsiooni hoidmine. Tema sõnul on palju võimalusi, aga kuidas seda õiget leida – see on keeruline. Rico kinnitab Triinu öeldut, sest ka tema jaoks on teinekord

raske otsustada, kuidas valida just see õige. Seda, mille vahel valida, on palju. Oskar lisab: “Ajaga on probleem, palju on segavaid faktoreid. Tihtilugu on raske otsustada, mis on oluline ja mida tuleks kohe ära teha.” Kaisa võtab tabavalt kogu eelneva kokku: “Oluline on ennast leida ja mitte ära kaduda.”

Seda aga, et noorte sõna ei võeta kuulda või et neil oleks raske ennast tõestada, nad kogenud ei ole. Triin toob selle kinnituseks näite koolis olevast vaikuse toast, mis on õpilaste

enda projekt. Seda soovivad nad ise ja kool selle ka võimaldas. Samuti said nad male- ja kabelauad.

Tunnen huvi, kas noored julgevad ka kriitikat teha ja kuidas sellesse koolis suhtutakse. Kaisa kinnitusele suhtutakse kriitikasse positiivselt, enamgi veel – lausa küsitakse tagasisidet. Rico arvates on nii oluline, et neil tahetakse seda teada ja kuulda. Oskar lisab, et kriitika tegemine ei ole nende koolis probleem ja kui seda teed, ei ole vaja muretseda, et keegi sellepärast kiusama hakkaks. Ta toob näite eesti keele õpetajast, kes tihtilugu rõhutab tagasiside vajalikkust.

Ka koolikiusamist ei ole nad kogenud, sest koolis on terve õhkkond. Kui omalt poolt lisan, et loodetavasti on see nii kõigi õpilaste puhul, lausub Triin: “Toe pakkumine on meil siin väga oluline, me märkame teisi ja tahame aidata.” Kaisa täiendab omalt poolt: “Siia kooli ei saa keegi oma murega ära kaduda, sest ka meie mentorid on väga toetavad.”

Vahva on viibida nii optimistlike noorte inimeste hulgas!

Pilk ettepoole

Tulevikuplaanidest rääkides on Triin kindel, et teda huvitab psühholoogia ja soovib seda õppima minna Tartu ülikooli. Oskar jällegi ei soovi rohkem kui aasta ette mõelda, sest nii on lihtsam olevikule keskenduda. Kaitsevække lähivad Oskar ja Rico rõõmuga. Kaisa sooviks minna Eestist väljapoole õppima, et väikesest mullist välja saada. Tagasi tahab ta kindlasti tulla. Oskar arvab, et Eesti jääb alati südamelähedaseks, aga reisida tahaks ja kogeda erinevaid asju ning avastada uusi paiku, et siis ikkagi tagasi tulla.

Triin, Kaisa, Rico ja Oskar elavad kõik Harku vallas. Üldjoontes on elu siin hea, ehkki noortele võiks olla rohkem tegevust. Rico toob näitena looduspargi terviserajad, mida peaks korda tegema ja kõik võiks seal uue ilme saada, samuti looduspargi ja Tilgu sadama juures olevad võrkpalliplatsid, mis on viletsas seisus. Võrguplatsid võiks ka Tabasalus olla.

riik on loonud väga head õppimisvõimalused ja meie tehnika on tippasemel, just 21. sajandi vääriline.

Rohkem tähelepanu keelele

Noorte arvates tuleks suuremat rõhku panna eesti keele hoidmisele. Triin ja Oskar on ühte meelt, et liiga palju kasutatakse slängi. Rico toob hea näitena eesti keele tunnind, kus sellest on palju räägitud – olukord ei ole kõige parem, aga ikka üritatakse parandada. Kaisa arvates tähtsustatakse siiski järjest enam eesti keelt, mille üheks näiteks on sellest aastast 30. jaanuari lisamine riiklike tähtpäevade kalendrisse ja selle nimetamine eesti kirjanduse päevaks, mis on ka lipupäev. Kaisat häirib, kui teenindaja ei räägi temaga eesti keeles. Ta on veendunud, et kõik, kes siin elavad, peavad ka selle maa kultuuri hindama ja austama. Ka me ise peame oma keelt hoidma. Ta lisab: “Hämmastav on see, et ukrainlased on tõestanud, kui kiiresti on võimalik eesti keel selgeks saada.”

Ühes on noored veel veendunud – lehes ja meedias teravikuna võiks olla rohkem positiivseid uudiseid, praegu domineerivad ikka halvad asjad, mis täidavad esikaasi. Rico sõnab: “Poliitikut peaksid olema palju viisakamad.” Triin täiendab: “Neil puudub austus üksteise vastu. Paratamatult tekib küsimus, kas neil on eesmärk Eesti riiki paremaks teha või üksteisega kembelda.”

Vaatan ja kuulan neid nelja noort inimest ja imetlen nende hoolivat ja mõistvat suhtumist neid ümbritseva kohta. Loodan väga, et see nooruslik ind saab neid veel kaua. Mee-nuvad president Meri sõnad: “Teie, noored, lähete elust läbi nagu nuga võist.”

“Noored on ühel nõul – üritusi, kus saaks vallana koos olla, peaks rohkem olema. Oskar sooviks rohkem spordiüritusi. Rico lisab soovide nimekirja kergliiklusteed.”

Triinu arvates võiks noortele mõeldud kultuuriüritusi rohkem olla. Tabasalu päev on vahva ettevõtmine, kuid see on vaid üks kord aastas. Noored on ühel nõul – üritusi, kus saaks vallana koos olla peaks rohkem olema. Oskar sooviks rohkem spordiüritusi, just neid rahvaspordi omasid. Rico lisab soovide nimekirja kergliiklusteed, mis kahjuks on talvel kogu aeg jääs.

Kui räägime Eestimaast, siis lausub Triin: “Oleme piisavalt väike riik ja meil on vaja teiste tuge.” Kaisa on veendunud, et

Oodatakse tutvuma Harju maavarade planeerimise põhimõtete

Rahandusministeerium kutsub veebruaris Harjumaal elanikke ja kõiki huvilisi tutvuma maakonna maavarade planeeringu põhimõtete ehk lähteseisukohtadega. Planeerimise eesmärk on anda kohalikele inimestele, omavalitsustele ja ettevõtjatele selgust maavarade pikaajalise kaevandamise vajaduse, aja ja tegevuste reeglite kohta.

Kokku tuuakse puudutatud osalised, et leida maavarade kasutamise tasakaalus lahendus, mis arvestaks kõigi huvidega. Planeeringu eesmärk tuua ühele lehele nii riigi, kohalike inimeste kui ka erasektori huvid, et sõlmida piltlikult öeldes kokkulepe meile kõigile vajalike ressursside kasutamiseks ning Eestis saaks ellu viia suuri projekte nagu neljarealsed maanteed ja uued teetrasid, hooned ja ühiskondlikud objektid.

Harku vallas on avalik arutelu Harju maavarade planeeringu üle 2. märtsil kell 18 Tabasalu gümnaasiumis.

Materjalid, arutelude ajad jm info on üleval planeeringu kodulehel www.harjumaavarad.ee.

Planeering lähtub riigi maavarade pikaajalisest vajadusest, Harjumaal hästi uuritud maavarade leiukohtadest, aga samuti piirangutest, mis tihedalt asustatud Harju maakonnas kehtivad. Avalikel aruteludel tutvustatakse, millistele põhimõtetele tuginedes planeeringut koostama ja mõjusid hindama hakatakse. Samuti vastatakse küsimustele ja räägitakse, millal ja kuidas planeeringust ka edaspidi osa võtta.

Planeeringu koostaja on rahandusministeerium, konsultant Skepast&Puhkim. (Rahandusministeerium)

Lasteaiakoha taotlust saab esitada 1. märtsini

Kuni 1. märtsini oodatakse taotlusi lasteaiakoha saamiseks. Taotluse saab esitada ARNO e-keskkonnas (piksel.ee/arno/harku). Esimesed kohapakkumised tehakse hiljemalt 15. aprilliks lastele, kelle vanus 1. oktoobriks on 3 aastat. Seejärel komplekteeritakse nooremate ja vanemate laste rühmad. Info: <https://www.harku.ee/> lasteaiakoha-taotlemine. (HVT)

Tabasalu kooli 7. klassi täiendav vastuvõtt kestab 1. aprillini

Tabasalu kooli täiendav vastuvõtt 2023/2024. õppeaastaks 7. klassi toimub 1. aprillini.

7. klassis toimub õppetöö Tabasalu kooli Tabasalu õppehoones ja Meriküla õppehoones.

Taotlust saab esitada ARNO e-keskkonnas. Info: tk.edu.ee/vastuvott/2-9-klass/ või pöördudes Tabasalu kooli poole tel 515 3077 või e-posti teel kontakt@tk.edu.ee. (HVT)

Koolimineku taotlust saab esitada 1. maini

Kuni 1. maini oodatakse koolimineku taotlusi ARNO e-keskkonnas (piksel.ee/arno/harku). Koolikohustuslik on laps, kes on saanud 1. oktoobriks seitsmeaastaseks. Koolikoha määramisel lähtutakse esmajärjekorras õpilase elukoha lähedusest koolile ja pere teiste laste õppimisest samas koolis. Võimalusel arvestatakse vanemate soovide. Info: <https://www.harku.ee/1.-klassi-koha-taotlemine> või üldharidusspetsialistilt Reelika Lõhmuselt (reelika.lohmus@harku.ee). (HVT)

Taluelamute katuste korrastamiseks saab küsida toetust

13. veebruarist 10. märtsini saab taotlusi esitada väärtusliku taluarhitektuuri taotlusvooru, mille eesmärk on aidata taluelamute katuste korrastamise kaudu kaasa Eesti traditsioonilise maaarhitektuuri ja maastiku omapära säilitamisele. Toetust saab taotleda talukompleksi kuulunud eluhoonele ehk üksikelamule, mis on ehitatud enne 1940. aastat. Voorust toetatakse hoonete katuste restaureerimist traditsiooniliste ehitusmaterjalide ja töövõtetega.

Taotlusvoorust toetatakse tegevusi, mille raames taastatakse või asendatakse taluelamu katusekate ja vajaduse korral katusekonstruktsioonid, kasutades algupäraseid ehk piirkonnale, hoonetüübile ja ehitusperioodile iseloomulikke materjale ja töövõtteid. Näiteks kui hoonel oli algul roogkatust, siis toetatakse roogkatuse taastamist, laastukatuse puhul laastukatuse taastamist. Vana eterniidi asendamist uue eterniidiga või teiste uute ehitusmaterjalide kasutamist sellest taotlusvoorust ei toetata.

Vooru koguelarve on 200 000 eurot. Taotletava toetuse summa peab jääma vahemikku 5000–10 000 eurot ja see võib tööd maksusest moodustada kuni poole ehk omafinantseering tööd eelarvest peab olema vähemalt 50%.

Taotluse esitamise tähtaeg on 10. märts 2023. Taotlusvooru abikõlblikkuse periood on 1. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023.

Taotlemine toimub kultuuriministeeriumi toetuste menetlemise infosüsteemis, kuhu saab sisse logida ID-kaardi ja mobiil-ID-ga. Rohkem infot taotlusvooru kohta muinsuskaitseameti kodulehelt.

(Muinsuskaitseamet).

Möödunud aasta jooksul on toimunud suured muudatused logopeedilise abi osutamises Harku vallas.

HEIDI KIURU

hariduse tugiteenuste osakonna juhataja

Tööle on asunud mitu uut logopeedi. Selle aasta algusest on koondatud kõik Harku valla lasteaedades töötavad logopeedid hariduse tugiteenuste osakonna alla. Praegu on logopeedid olemas kuues lasteaias, mõned ametikohad ootavad veel täitmist.

Töötame valla lasteasutustes. Oma osakonna liikmete, osakonna juhi, logopeedide, eripedagoogide, psühholoogide, sotsiaalpedagoogide ja lasteaedade tugiteenuste koordineerijaga koostume regulaarselt. See annab meile võimaluse keerulisi olukordi ja juhtumeid arutada ja üksteiselt õppida, plaane pidada ja sihte seada.

Logopeedid tegelevad lasteaedades laste suulise kõne probleemidega: hääldamine, sõnavara, lauseloome, grammatika, jutustamine, suhtlemine ja kõne mõistmine. Kui lasteaias ei ole eripedagoogi, toetab logopeed ka koolieelikuid, kellel on raskusi lugemise ja kirjutamise eelostuste kujunemisega.

Neljane ei pea, aga viiene peab r-i hääldama
Logopeed hindab laste kõnet ja selgitab välja abi vajavad lapsed.

Esmajärjekorras saavad abi need lapsed, kellele on seda kohe vaja. Näiteks nelja-aasta-

Saame tuttavaks: Harku valla lasteaedades töötavad logopeedid

Harku valla hariduse tugiteenuste osakonna logopeedid. / Foto: erakogu

ne laps ei pea hääldama r-i ja sellega võib oodata, kuid viieaastane peaks. Hiljemalt kuueaastase lapse r-iga tuleks kindlasti tegeleda, et enne kooliminekut hääldusprobleem ületada. Kui kolme-nelja-aastase lapse puhul on kõne vähene, ebaselge ja võrastele arusaamatu, on vaja sellega kiiresti tööle hakata.

Abivajavate laste vanematega võetakse ühendust ja neid teavitatakse, millal ja mis mahus laps abi saama hakkab.

Logopeed nõustab ja juhendab lasteaias personali ning

lapsevanemaid laste kõne arengu toetamises ja kõnepuute ületamises või korrigeerimises.

Nii individuaalne kui ka rühmatöö

Enamasti töötab logopeed lastega individuaalselt, võimaluse korral teeb ka rühmatööd. Logopeed annab tagasisidet lapsevanematele ja õpetajatele, vajaduse korral osaleb individuaalse arengukava koostamisel oma valdkonna raames. Keerulisema kõne- või kommunikatsioonipuude puhul algatab logopeed lapsele so-

bivama õpikeskkonna leidmise, näiteks tasandus- või arendusrühma saatmise, tehes seejuures koostööd lasteaias õpetajate, teiste tugispetsialistide, lapsevanemate ja Rajaleidja keskusiga. Harku vallas on tasandus- ja arendusrühm Harku järve lasteaias.

Püüame viia logopeedi teenuse võimalikult heale tasemele ning ühtlustada töö korraldamise ja tegemise põhimõtteid vallas. Lisaküsimuste tekkimisel palume julgesti pöörduda kõigepealt oma lasteaias logopeedi poole.

Pangapealse lasteaed pidas sünnipäeva

Veebruaris sai Pangapealse lasteaed 15-aastaseks. Juubelipidu peeti Arvo Pärdi keskus.

KAIRI TAMMISTE

Pangapealse lasteaias direktor

Peoks hakati valmistuma juba kolm kuud tagasi ja uhke finaali anti peredele kontserdina.

Peo keskmeks oli meie lasteaias lugu – muinasjutt, mille autor endine töötaja Reet Lont. Lapsed muutsid elavaks nii muinasloo kui ka õpetaja Liis Polli loodud laulu “Looduse süles”.

Samuti valmis laulus inspireeritud maal, mille tegi lapsevanem Kadi Käesel.

Esinesid huviringid ning vilistlased Kaarel Raiend ja Hindrek Vellemäe mängisid karmoškale ja akordionil. Rahvast köitsid kaasa laulma kandlemäng ja regilaul. Kavas olid nii helilooja Arvo Pärdi luuletus kui ka Ukuaru valss. Pidulikkust lisasid valguslahendus ja heliefektid ning kaks õhtujuhti-haldjat Liis ja Merli.

Kontserdi lõpetas lasteaias naisansambel muusikaõpetaja Küllike Pajula juhatusel lauluga “Et oleks rahu ja veidi päikest”.

Kontserdi jäädvustas fotodele Eneli Riim.

Pangapealse lasteaias

Lasteaed alustas tegevust 2008. aastal kuuerühmalisena ja 2021 lisandus Montessori rühm. Lasteaias käib 132 last ja töötajaid on 34.

Lasteaias hoone meenutab labürinti, mis annab liikumisvabaduse eraldada mängusaartele, tegeluskeskustesse ja heade mõtete nurka.

Esikohal on laste sotsiaalsete oskuste, eneseväljenduse ja loovuse arendamine. Rakendame Samm-sammult ja Arvumaa õppemethodikat, Reggio Emilia pedagoogika elemente. Tegutses laste nõukogu.

Lasteaed kuulub tervist edendavate lasteaedade võrgustikku, omab Rohelise kooli rohelippe ja peresõbraliku töödandja kuldmärgist.

Meie loovustoas saab tegeleda keraamikakunstiga. Liigume palju: teeme hommikuti joogat ja matkame. Meil on seikluspark ja muusika-aed. Korraldame üle-eestilist robotikaseminari ning Harjumaa koolide ja lasteaedade kandlepäeva “Laulev puu”, Harku valla lasteaedade tantsupäeva ja mälumängu “Mõttelind” ning Harjumaa alusharidusjuhtide konverentsi “Töörõõm – meeskonnaväärtus”.

Kas teadsid, et ...

Pangapealse lasteaias on viis siidikana ja kaks käabus-küülikut, kes on sõbrad nii lastele kui ka õpetajatele. Nad kuuluvad meeskonda kui võrdväärset partnerid, saades töö eest tasuks silitusi või maiustusi.

Pangapealse lasteaias lapsed pidasid uhkelt lasteaias sünnipäevapidu. / Foto: Pangapealse lasteaias

Öötantsu- ja laulupidu tugevdab kogukonnatunnet

Väana mõisakooli öötantsu- ja laulupidu on peetud juba hulk aastaid ning on üks oodatuid üritusi koolikalendris.

VÄANA MÕISAKOOL

Sellel tegi algust juba 2016. aastal meie armas muusikaõpetaja Katrin Järvelepp. Peoga ühines Eesti vabariigi sünnipäeva tähistamisega kogu koolipere: õpilased, vilistlased, õpetajad ja lapsevanemad. Varem peeti traditsiooniline sünnipäevaaktus. Korraldati tegevuspäevi, ühiseid võitriine või kaartide täitmist, kuid ainult koolisisese. Mõnikord oli terve nädal täis Eestiga seotud ja eestimeelset tegevusi. Aktusel lauldi ühiselt, esinesid koolikoorid ja tantsulapsed. Ka regilaulu laulmist harjutati kogu kooliga.

Nüüd kui tuli kokku kogu koolipere, lisandusid külalisesinejad. Näiteks oli esimesele suurele peole kutsutud Henry Laks. Käinud on meil veel Indrek Tarand, Lauri Vahtre jt. Esimestel pidudel lauldi ühislaule.

Tantsu- ja laulupeo tõrvikurongkäik. / Fotod: Väana mõisakool

Esinesid ansamblid, näiteks 2018. aastal rahvamuusikutest koosnev Möllav Meri – meie oma töötajad. Rahvatantsudega astusid üles meie õpetajad ja töötajad. Peo üks traditsioon on õhtune tõrvikurongkäik kooli ümbruses. Tall-tõllakuuri eest asutakse tõrvikute valguses ühiselt teele. Rongkäigus on osalenud Tabasalu muusikakooli lapsed Valdo Rüütelmaaga nii puhkpilliorkestri kui ka trummidega. Väga uhke ja pidulik!

Üks suuremaid ettevõtmisi

Nüüdseks on kujunenud Eesti vabariigi sünnipäeva tähistamise pidu meie maja üheks suuremaks ettevõtmiseks kooli alguse ja lõpuaktuste kõrval. Peol laulavad meie kooli mudilased ja lastekoorid, tantsivad rahvatantsulapsed. Kõlavad luuletused ja ettekanded. Rahvatantsudega esinevad peale koolipersonali ja õpilaste ka lapsevanemad (emad). Ja selle üle oleme uhked! Oleme ju kool, kus õpime juba maast madalast kultuuripärandist lugu pidama ja oma juuri au sees hoidma. Nagu meie visioongi ütleb, oleme mõisakoolina pärimuskultuuri väärtustav kool. Oleme võtnud südameasjaks paigaldada toekas nurgakivi meie laste ja

õpilaste haridustee edasiseks rajamiseks.

Kriisi ajal on paar korda pidu ära jäänud, kuid oleme selle asemel projektõppena korraldanud Eesti vabariigi aastapäeva tähistamise. Tunnetades maailmas toimuvat saime inspiratsiooni selleaastaseks öötantsu- ja laulupeoks meie küladepäeva raames tärpanud ideest koguda lugusid. Õpetajad ja õpilased on juba alustanud lugude kirja panemist suveks teemal “Kirjad kodustele”.

Öötantsu- ja laulupidu on rohkem kui lihtsalt pidu, see on kogukonna tunne. See on suurepärase võimalus luua sõprussuhteid ja mälestusi, mis kestavad kogu elu, samuti tähistada üheskoos meie riigi tähtsat päeva.

Öölaulupeol kõlab ka rahvamuusika.

VALIMISED

Tänavu 5. märtsil toimuvad riigikogu valimised. Valimisnädal algab esmaspäeval, 27. veebruaril eelhääletamise ja e-hääletamisega ja lõpeb pühapäevasel valimispäeval, 5. märtsil.

Kes saab valida?

Riigikogu valimistel hääletamiseks peab isik olema vähemalt 18-aastane ja kantud valijate nimekirja, mis tähendab, et tal peab olema rahvastiku registrisse kantud elukohta aadress.

Hääletamisõigus puudub isikul, kes on valimisõiguse asjus teovõimetuks tunnistatud või kohtu poolt süüdi mõistetud kuriteos ja kannab vanglakaristust.

Hääletada saab nädala jooksul, 27. veebruarist 5. märtsini

• Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.

• Pühapäevasel valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääletust muuta.

• Esmaspäevast neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda.

• Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.

Riigikogu valimised 2023

5. märtsil on riigikogu valimised. / Foto: erakogu

• Kodus hääletamine toimub valimisnädala reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12–20 ning pühapäeval kell 9–14.

Harku vallas on kolm valimisjaoskonda

• Valimisjaoskond nr 1 asub Teenuste 2, Harku vallavalituse haridus- ja kultuuriosakonna ruumides. Jaoskonna esimees on Ivo Eevel. Jaoskond on avatud 27. veebruarist 5. märtsini ja korraldab ka hooldekandeaustustes jms hääletamist. Tel 5888 7085.

• Valimisjaoskond nr 2 asub Harkujärve põhikoolis Jaan Venteri tee 2. Jaoskonna esimees on Jane Tamm. Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini ja korraldab ka kodushääletamist. Tel 5888 7086.

• Valimisjaoskond nr 3 asub Muraste koolis Lee tee 9. Jaoskonna esimees on Liivika Põder. Jaoskond on avatud 3.–5. märtsini. Tel 5888 7087.

NB! Valimispäeval läheb Harku alevikust buss valimisjaoskonda. Buss väljub kell 10.30 Harku lasteaia eest.

Paindlik jaoskonnavalik

Valija saab oma valimisringkonna piires hääletamas käia endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab elektrooniline valijate nimekiri ehk paberi asemel on nimekiri nüüd arvutis.

Ringkonna hääletusruumide asukohad on kirjas valimiste teabelehel, veebilehel valimised.ee ja teavet saab ka riigiinfo telefonilt 1247.

Jaoskonnas

1. Valija tuvastatakse isikut tõendava dokumendi (ID-kaart, pass, juhuluba) alusel.
2. Seejärel teeb jaoskonnatöötaja arvutis elektroonilise valijate nimekirja märke, et on andnud valijale hääletamisedeli.
3. Valija saab hääletamisedeli kätte paberile antud allkirja vastu. Selleks on jaoskonnades eraldi allkirjalehed.
4. Valija läheb valimiskabiini, kus kirjutab sedelile meepeärase kandidaadi numbri.
5. Enne kokkumurtud sedeli valimiskasti laskmist vajutab jaoskonnatöötaja selle välisküljele pitsatijäljendi.

Kodus hääletamine

Kui valija tervise seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist kodus. Kodus hääletamise taotluse saab esitada juhul, kui valija asub oma elukohajärgses valimisringkonna territooriumil.

Kodus hääletamine toimub 3.–5. märtsini kell 9–20. Taotlusi kodus hääletamiseks saab esitada 5. märtsini kella 14-ni nii e-kirja kui ka telefoni teel. Kodus hääletamiseks helistada tel 5888 7086 või saata e-post aadressil valimiskomisjon2@harku.ee. Hääletamiseks on vajalik isikut tõendav dokument, sest hääletamisõigus tehakse kindlaks isikukoodi alusel.

MANDAATIDE JAOTUS
RIIGIKOGU VALIMISED 05.03.2023

VALIMISRINGKOND	MANDAATIDE ARV
Nr 1 - Tallinna Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa	10
Nr 2 - Tallinna Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa	13
Nr 3 - Tallinna Mustamäe ja Nõmme linnaosa	8
Nr 4 - Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa	16
Nr 5 - Hiiumaa, Lääne- ja Saaremaa	6
Nr 6 - Lääne-Virumaa	5
Nr 7 - Ida-Virumaa	6
Nr 8 - Järva- ja Viljandimaa	7
Nr 9 - Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	7
Nr 10 - Tartu linn	7
Nr 11 - Võru-, Valga- ja Põlvamaa	8
Nr 12 - Pärnumaa	7

E-hääletamine

Elektrooniline hääletamine võimaldab valijal hääletada valimisjaoskonda minemata. Elektrooniline hääletamine kestab ööpäev läbi ajavahemikus 27. veebruarist kella 9-st 4. märtsini kella 20-ni.

Valimispäeval, 5. märtsil elektrooniliselt hääletada ei saa. Elektrooniliselt hääletanud valijal on õigus muuta oma hääletust, hääletades valimispäeval hääletamisedeliga oma valimisringkonnajärgses valimisjaoskonnas.

E-hääletamiseks on vaja ID-kaarti või mobiil-ID-d ja arvutit. Nutiseadmega e-hääletada ei saa.

E-hääletamise alustamiseks tuleb minna valimiste veebi avalehele. Vahetult enne e-hääletamise algust avaldatakse seal valijarakendus koos e-hääletamiseks vajaliku info ja viidetega.

E-hääletamise rakendus laadi alla valimised.ee veebilehelt.

Turvaliseks ja sujuvaks e-hääletamiseks kontrolli enne:

- kas ID-kaardi sertifikaadid kehtivad,
- kas arvutis on kõige uuem ID-kaardi tarkvara,
- kas arvuti operatsioonisüsteem vajab uuendusi,
- kas viirusetõrjetarkvara vajab uuendusi.

NB! 30 minuti jooksul pärast hääletamist on võimalus oma e-hääletuse kohalejõudmist kontrollida nutiseadme (nutitelefon, tahvelarvuti) abil:

- laadi kas Google Play või Appstore'i rakenduste poest alla või uuenda EH kontrollrakendus,
- skaneeri kontrollraken-

dusega QR-kood, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati.

Valimiste teabeleht

Valimiste teabeleht saadetakse valijale hiljemalt 23. veebruaril, kui valija on kantud valijate nimekirja. Valimiste teabelehel on tutvustatud hääletamisõiguse tingimusi ja hääletamisvõimalusi.

Teabeleht saadetakse valijale kas elektrooniliselt või paberil. Teabeleht saadetakse elektrooniliselt inimestele, kes on eesti.ee keskkonnas oma ametliku e-posti aadressi edasi suunanud, ülejäänud valijatele saadetakse teabeleht rahvastikuregistrijärgse elukoha aadressil paberil.

Valimisinfoga saab hiljemalt 20. veebruarist tutvuda ka e-rahvastikuregistri kaudu veebilehel rahvastikuregister.ee/personal/election.

Valimiste teabelehel on kirjas üldine info hääletamisvõimalustest ja märgitud kõigi hääletamisruumide asukohad vallas või linnas.

Valimiste teabeleht on vaid informatiivse sisuga, seda ei ole vaja hääletamisel valimisjaoskonda kaasa võtta.

Lisainfot leiad

- veebilehelt valimised.ee ja harku.ee/riigikogu-valimised-2023
- riigiinfo telefonilt 1247.

RIIGIKOGU VALIMISED 2023

E	T	K	N	R	L	P
27.02	28.02	01.03	02.03	03.03	04.03	05.03.2023
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskonnades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskonnades hääletamine 12.00 - 20.00		Kõikides jaoskonnades hääletamine 9.00 - 20.00
Elektrooniline hääletamine E 9.00 ...						... L 20.00
Asukohas hääletamine 9.00 - 20.00				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00		

Riigikogu valimiste kandidaadid valimisringkonnas nr 4 – Harju- ja Raplamaa. Kokku kandideerib 138 inimest.

Erakond Parempoolsed

138 Lavly Perling
139 Andres Laisk
140 Andres Kaarmann
141 Aimur Liiva
142 Kadri Tillemann
143 Ando Eelmaa
144 Eero Alamaa
145 Alar Mutli
146 Andrus Kaarelson
147 Virko Raagmets
148 Anne Ensling
149 Iveta Tomera
150 Signe Laar
151 Agu Laius
152 Arvo Veskimets
153 Ville Vallaste
154 Adriana Jordan
155 Ann Rätmet
Erakond Eestimaa Rohelised
243 Nikolai Degtjarenko
244 Oliver Liidemann

245 Karen Kangro Burns
246 Erkki Markus
247 Susanna Saar
248 Siiri Alberg
249 Harold Oja
ISAMAA Erakond
321 Urmas Reinsalu
322 Raivo Aeg
323 Lauri Vahtre
324 Heiki Hepner
325 Tanel Ots
326 Tarmo Kõuts
327 Artur Tiganik
328 Gerli Lehe
329 Mari-Ann Kelam
330 Jan Trei
331 Erik Sandla
332 Merike Käver
333 Priit Põldmäe
334 Marju Aolaid
335 Valdis Toomast
336 Villu Karu

337 Anne Eenpalu
338 Imre Rammul
Sotsiaaldemokraatlik Erakond
446 Marina Kaljurand
447 Tiit Maran
448 Jüri Ross
449 Pille Petersoo
450 Triin Toomesaar
451 Aivar Jaeski
452 Henri Kaselo
453 Anneli Pärlin
454 Eve Kislov
455 Hardi Volmer
456 Raigo Münter
457 Ott Valdma
458 Vladislav Velizhanin
459 Egle Pullerits-Heinsar
460 Hestia Rindla
461 Jari Pärigma
462 Margit Väikmeri
463 Tanel Talve

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

571 Henn Põlluaas
572 Siim Pohlak
573 Rene Kokk
574 Kai Rimmel
575 Rudolf Jeesser
576 Paul Puustusmaa
577 Hasso Uuetoa
578 Raul Siem
579 Kristel Menning
580 Jaanus Härms
581 Meriin Grauberg-Riisenberg
582 Mtti Silla
583 Mait Järvik
584 Ranno Pool
585 Leo Kunman
586 Heino Märks
587 Kaupo Männiste
588 Peeter Krall

Erakond Eesti 200

696 Lauri Hussar
697 Toomas Uiibo
698 Külli Tammur
699 Raul-Stig Rästa
700 Siiri Sisask
701 Atso Matsalu
702 Evelin Ausmees
703 Urmas Kristal
704 Merlin Linde
705 Tormi Tabor
706 Ines Arna
707 Jaan Tepp
708 Kaire Veinthal
709 Mihkel Tikerpalu
710 Kristo Mägi
711 Timo Nikitin
712 Jüri Lehtmets
713 Joakim Johan Helenius
Eesti Reformierakond
821 Kaja Kallas
822 Marko Mihkelson

823 Mart Võrklaev
824 Aivar Sõerd
825 Kristina Šmigun-Vähi
826 Timo Suslov
827 Mario Kadastik
828 Merle Pussak
829 Andrus Umboja
830 Mart Eensalu
831 Maarja Metstak
832 Kalle Toomet
833 Ena Soodla
834 Riho Johanson
835 Doris Lisett Rudnevs
836 Ott Kasuri
837 Anna Üuekallas
838 Aivo Rahu
Eesti Keskerakond
946 Jüri Ratas
947 Eva-Maria Liimets
948 Sven Soiver
949 Vladimir Arhipov
950 Annika Vaikla

951 Jaanus Kalev
952 Katrin Anto
953 Oleg Tšubarov
954 Ene Lill
955 Ilja Ban
956 Robert Antropov
957 Oksana Jõe
958 Eingard Tops
959 Suliko Liiv
960 Natalia Malleus
961 Andres Kollist
962 Andres Kalvik
963 Raivo Uukkivi
Eestimaa Ühendatud Vasakpartei
1047 Redmond Dulger
1048 Stepan Romanov
Üksikkandidaadid
1060 Alar Kookmaa
1066 Vladas Radvilavičius
1067 Vello Kookmaa

REKLAAM

Fortis
Spordikool

KERGEJÕUSTIK

**LIITU
FORTISE
KLUBIGA**

1-7.KLASS

TABASALUS

+372 5174241
kerli@skfortis.ee

**sooduskood
TABASALU**

1 kuu tasuta
+
trennipusa

TRENNID TABASALU SPORDIKOMPLEKSIS

**Meister on vaid
kliki kaugusel:**

MAALRITÖÖD
VIIMISTLUSTÖÖD
KARKASSITÖÖD
KROHVIMINE
PÖRANDATE EHITUS
PLAATIMINE

Telli: renditoojoud.ee
tel +372 5380 4290
info@renditoojoud.ee

RENDITOOJOUDEE

OOTAME UUSI TANTSIJAJD!

Tantsuproovid igal
esmaspäeval kell 17:30
Kohtumiskoht Tabasalus,
Teenuste 2 saalis

Info: 53434367

MOTORHOME.ee
MATKAAUTODE MÜÜK JA RENT

UUED, 2023. A
MUDELID ON KOHAL

**FRANKIA, KABE,
MOBILVETTA, McLOUIS, ROLLER TEAM
MATKAAUTODE AMETLIK MAALETOOJA**

**Vihmaveesüsteemide ja
katuseturvatoodete
paigaldus**

Info@vihmaveerennid.ee
Tel: 52 7 1059

VIHMAVEERENNID
Liitevabad rennid kuni 50m

**HOONETE SOOJUSTAMINE
PUISTEVILLAGA**

KOOLITATUD JA VOLITATUD
ISOVER
SAINT-GOBAIN
PUISTEVILLA PAIGELDAMIS

ISOVER
SAINT-GOBAIN

5016689
WWW.PUISTEMEES.EE

**RENDEKS 4- KUNI 7- KOHALISED UUED JA
TÄISVARUSTUSES MATKAAUTOD**

KEVADINE SOODUSPAKKUMINE KUNI -20%

Ranna tee 2, Tabasalu
5740 5480 5890 9110
WWW.MOTORHOME.EE

TREENING+
PLUSS

**TALVISED
JOOKS-MATKAD
2022-2023**

26.02 TABASALU
26.03 VÄÄNA-JÕESUU

OSALUSTASU
5€

Valikus kolm gruppi:
I grupp - ca 25km jooks-matk
II grupp - ca 20km jooks-matk
III grupp - ca 14km tempokas kõnd
Gruppidel on erinev liikumiskiirus ja raja pikkus

Rajal teeninduspunktid
Loosiahinnad osalejatele
Kõigile lõpetanutele kosutus

Rohkem infot ja juhend:
f TREENINGPLUSS

**SOOVID MÜÜA
KINNISVARA?**

ANDRUS SOONSEIN
+372 50 94 112
andrus@domare.ee

AASTA
MAAKLER
2004

DOMARE
KINNISVARA

USALDA KOGEMUST

Sinu isiklik maakler
Harku vallas.

**CHRISTIN
LAUK-GURTOVOI**

5684 8585
christin.lauk-gurtovoi@uusmaa.ee

UUSMAA | Maakri

